

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.2.55>

ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ТА ЗМІСТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДИСКРЕЦІЙНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

Лавренко А.І.,

*аспірантка кафедри адміністративно-правових дисциплін
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0009-0003-2973-1691
e-mail: anlavrenko@gmail.com*

Лавренко А.І. Підходи до розуміння та зміст адміністративно-правового регулювання дискреційних повноважень органів місцевого самоврядування в сфері земельних відносин.

Стаття присвячена детальному дослідженню дискреційних повноважень органів місцевого самоврядування у сфері земельних відносин з урахуванням нових підходів, закріплених у Законі України «Про адміністративну процедуру» (далі – ЗАП) [1]. У ході дослідження розглянуто теоретичні аспекти дискреційних повноважень у вузькому та широкому розумінні.

Аналізуючи визначення, що встановлено у ЗАП, автор надає свої розуміння дискреційних повноважень «у вузькому сенсі», як можливості адміністративного органу обирати один із кількох варіантів рішень, які є правомірними і відповідають меті, з якою такі повноваження надано. Це створює простір для прийняття індивідуальних адміністративних актів в рамках адміністративних процедур. Такі повноваження обмежуються прийняттям актів індивідуальної дії, спрямованих на вирішення конкретних земельних питань.

Дискреційні повноваження у широкому розумінні, натомість, слід розуміти як правомочності, надані органам місцевого самоврядування на підставі закону або іншого нормативно-правового акта, що дозволяють зазначеним органам здійснювати самостійне правове регулювання у сфері земельних відносин. Такі повноваження передбачають можливість ухвалення рішень на власний розсуд, зокрема через видання актів нормативного характеру. Це регулювання має відповідати не лише вимогам загального законодавства, але й бути спрямованим на досягнення цілей, закріплених у спеціальних правових актах, а також у локальних нормативно-правових актах, ухвалених самими органами місцевого самоврядування.

Автор також акцентує на необхідності подальшого розвитку доктринальних підходів до дискреційних повноважень, що має сприяти не лише підвищенню ефективності правозастосування, але й створенню правових механізмів, які б забезпечили належний рівень контролю за їх реалізацією. У статті підкреслюється значення розвитку правових гарантій захисту інтересів громадян в умовах реалізації дискреційних повноважень місцевими органами влади у сфері земельних відносин. Автор вважає, що це сприятиме підвищенню прозорості та підзвітності органів місцевого самоврядування, а також забезпеченню справедливості та законності у прийнятті рішень.

Ключові слова: дискреція, розсуд, повноваження, органи місцевого самоврядування, земельні відносини, адміністративна процедура.

Lavrenko A.I. Approaches to understanding and ways of administrative and legal regulation of discretionary powers of local self-government bodies in the field of land relations.

The article is dedicated to a detailed study of the discretionary powers of local self-government bodies in the field of land relations, taking into account the new approaches enshrined in the Law of Ukraine “On Administrative Procedure”. The study examines the theoretical aspects of discretionary powers in both narrow and broad senses.

Analyzing the definitions established in the Law of Ukraine «On Administrative Procedure», the author provides their understanding of discretionary powers “in the narrow sense” as the ability of an administrative body to choose one of several options for decisions that are lawful and meet the purpose for which such powers are granted. This creates space for making individual administrative acts within the framework of administrative procedures. Such powers are limited to the adoption of individual acts aimed at resolving specific land issues.

Discretionary powers in the broad sense, on the other hand, should be understood as the authority granted to local self-government bodies based on a law or other regulatory legal act, allowing these bodies to independently regulate legal relations in the field of land relations. These powers include the ability to make decisions at their own discretion, particularly through the issuance of normative acts. This regulation must comply not only with the requirements of general legislation but also be aimed at achieving the goals set out in special legal acts, as well as in local regulatory legal acts adopted by the local self-government bodies themselves.

The author also emphasizes the need for further development of doctrinal approaches to discretionary powers, which should contribute not only to improving the efficiency of law enforcement but also to creating legal mechanisms that ensure an adequate level of control over their implementation. The article highlights the importance of developing legal guarantees for the protection of citizens' interests in the context of the exercise of discretionary powers by local authorities in the field of land relations. The author believes that this will contribute to increasing the transparency and accountability of local self-government bodies, as well as ensuring fairness and legality in decision-making.

Key words: discretion, discretion, powers, local governments, land relations, administrative procedure.

Постановка проблематики. Адміністративна дискреція (адміністративний розсуд) є ключовим компонентом діяльності суб'єктів владних повноважень різних рівнів та сфер. З огляду на актуальність питання розширення повноважень органів публічної влади на місцях та зміцнення засад місцевого самоврядування, особливої уваги потребує дослідження, об'єктивний аналіз ефективності та критерії реалізації адміністративної дискреції як основоположної гарантії права територіальної громади на самостійне вирішення питань місцевого значення.

Основною проблемою є забезпечення ефективного та законного використання дискреційних повноважень, що дозволяють органам місцевого самоврядування приймати рішення на власний розсуд. Це включає як прийняття індивідуальних адміністративних актів, так і видання нормативних актів, що регулюють земельні відносини. Також, наразі, існує потреба у створенні правових механізмів, які б забезпечили належний рівень контролю за реалізацією дискреційних повноважень. Це включає розробку критеріїв ефективності та прозорості, а також гарантій захисту інтересів громадян. Вирішення цих проблем сприятиме підвищенню прозорості та підзвітності органів місцевого самоврядування, а також забезпеченню справедливості та законності у прийнятті рішень у сфері земельних відносин.

Окреслене автором питання набуває особливої актуальності в контексті практичного застосування ЗАП та важливо зазначити, що дослідження адміністративної дискреції є важливим для забезпечення прозорості, підзвітності та законності у діяльності органів місцевого самоврядування, а також для захисту інтересів громадян у процесі прийняття рішень у сфері місцевого самоврядування.

Мета статті – збір та аналіз наукових поглядів та уявлень про підходи до розуміння та змісту поняття дискреційних повноважень органів місцевого самоврядування в сфері земельних відносин, що застосовується у законодавстві зарубіжних країн. Завдання дослідження полягає у тому, щоб проаналізувати підходи до надання дефініції адміністративної дискреції органів муніципальної влади в сфері земельних відносин та підсумку із формуванням пропозицій щодо основних підходів їх правового регулювання.

Стан опрацювання проблематики. Дослідження дискреційних повноважень органів публічної влади проводили такі науковці, як В. Авер'янов, О. Андрійко, В. Бевзенко, І. Бойко, В. Венгер, В. Галунько, Л. Савранчук, В. Тимошук, О. Тодошак, А. Школик та інші. В основному, їхні роботи зосереджувались на дослідженні понять «адміністративний розсуд» та «дискреційні повноваження».

Зокрема, В. Авер'янов вказує, що адміністративний розсуд (в контексті реалізації повноважень органів виконавчої влади) має місце тоді, коли правовий припис, не встановлюючи конкретного

варіанту дій, наділяє орган певним ступенем свободи у вирішенні конкретної справи і прийнятті відповідного рішення, тобто він означає можливість вибору в межах, встановлених правовими нормами [2, с. 256].

За думкою науковця, види адміністративного розсуду залежать від ступеня визначеності адміністративно-правової норми, а дискреційні повноваження В. Авер'янов визначає як повноваження щодо реалізації адміністративного розсуду, коли вони не передбачають обов'язків органу узгоджувати (в будь-якій формі) свої рішення з будь-яким іншим суб'єктом [2, с. 256].

О. Андрійко, В. Бевзенко та В. Тимошук зводять розуміння дискреційних повноважень лише до змісту, закладеного до Закону України «Про адміністративну процедуру», а саме до констатації принципів Резолюції (77) 31 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про захист особи відносно актів адміністративних органів від 28 вересня 1977 р., Рекомендації № R (80) 2 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо здійснення дискреційних повноважень адміністративними органами від 11 березня 1980 р. та Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи від 20 червня (2007) 7 про добре адміністрування [3, с. 24]. Тобто, фактично, науковці говорять про те, що дискреційне повноваження – це повноваження, надане адміністративному органу законом, обирати один із можливих варіантів рішення відповідно до закону та мети, з якою таке повноваження надано. Аналогічної думки й притримується І. Бойко, зводячи розуміння до питання реалізації адміністративної процедури.

В. Галунько, окрім іншого описує термін «дискреційне повноваження» як повноваження, яке адміністративний орган, ухвалюючи рішення, може здійснювати з певною свободою розсуду – тобто коли такий орган може обирати з кількох юридично припустимих рішень, те, яке він вважає найбільш відповідним до таких обставин [4, с. 240].

І цілому, можна зробити висновок про існування у правовій доктрині двох підходів для визначення дискреційних повноважень: перший, що визначає дискреційні повноваження у широкому розумінні (В. Авер'янов, В. Галунько, тощо), та такий, що зводиться до реалізації повноважень із застосуванням адміністративного розсуду лише в рамках надання адміністративних процедур відповідно до положень Закону України «Про адміністративну процедуру» (О. Андрійко, В. Бевзенко, І. Бойко, В. Тимошук).

Окрім того, що адміністративно-правове регулювання дискреційних повноважень органів місцевого самоврядування в сфері земельних відносин не розкривались жодним із вказаних вчених, наростає актуальність створення універсальної моделі, системи, конструкції, що достатній чином регламентувала би питання реалізації адміністративного розсуду та презюмувала законність його застосування з боку публічної адміністрації на місцях, даючи таким чином додаткові гарантії з боку закону задля сталого існування суспільних відносин у цій сфері.

Таким чином, пропонується розглянути авторське визначення підходів до розуміння та змісту адміністративно-правового регулювання дискреційних повноважень органів місцевого самоврядування як в цілому, так і у сфері земельних відносин.

Виклад основного матеріалу. До прийняття ЗАП [1] поняття дискреційних повноважень не було закріплено у жодному нормативно-правовому акті України.

Визначення, запропоноване у ЗАП ототожнює адміністративну дискрецію із виданням актів індивідуальної дії в рамках адміністративних процедур. Так, відповідно до статті 2 ЗАП адміністративна процедура – це визначений законом порядок розгляду та вирішення справи, що стосується публічно-правових відносин щодо забезпечення реалізації права, свободи чи законного інтересу особи та/або виконання нею визначених законом обов'язків, захисту її права, свободи чи законного інтересу, розгляд якої здійснюється адміністративним органом. А дискреційне повноваження - повноваження, надане адміністративному органу законом, обирати один із можливих варіантів рішення відповідно до закону та мети, з якою таке повноваження надано [1]. Із цих визначень ми можемо підтвердити для себе те, що йдеться саме про той сегмент повноважень (зокрема, й органів місцевого самоврядування) покликаних на вирішення персоналізованих питань шляхом видання актів індивідуальної дії. Законодавець тісно пов'язує вирішення таких завдань із питанням законності, про що йдеться у статті 6 ЗАП [1]. Останнє поняття у частині першій цієї статті в цілому зводиться до буквального повтору ідеї частини другої статті 19 Конституції України. Далі закріплено правила реалізації дискреційного повноваження в рамках адміністративної процедури адміністративним органом.

З урахуванням власних переконань та наявності практичного досвіду в правозастосуванні в сфері публічного управління, цей вид дискреційних повноважень можна було би назвати дис-

креційними повноваженнями у вузькому розумінні, т.б. повноваженнями, наданими адміністративному органу законом або іншим нормативно-правовим актом щодо видання індивідуальних адміністративних актів, що здійснюються шляхом обрання одного із можливих варіантів рішення відповідно до вимог закону та мети, з якою таке повноваження надано.

Дискреційні ж повноваження органу місцевого самоврядування в сфері земельних відносин у вузькому розумінні, на думку автора - це повноваження, надані органу місцевого самоврядування законом або іншим нормативно-правовим актом щодо видання адміністративних актів в сфері земельних правовідносин, що здійснюються шляхом обрання одного із можливих варіантів рішення відповідно до вимог закону та мети, з якою таке повноваження надано.

На думку автора такий підхід є не зовсім виправданим та не охоплює всі галузі суспільних відносин, регулювання яких шляхом видання актів індивідуальної дії здійснюють ті самі органи місцевого самоврядування.

Оскільки за нашою концепцією, сутність суспільних відносин, регулювання яких належить до повноважень органу місцевого самоврядування в сфері земельних відносин зводиться до видання індивідуальних адміністративних актів відповідно до ЗАП. У більшості випадків це стосується вирішення питань безпосередньої реалізації прав Українського народу як власника землі в межах земель комунальної власності – правах, закріплених у статтях 13, 14 Конституції України (далі – КУ) [5], йдеться про реалізацію органами місцевого самоврядування правомочностей власника від імені Українського народу, а саме прийняття рішення про передачу земельних ділянок у власність або у користування із земель комунальної власності відповідних територіальних громад для всіх потреб за статтею 122 Земельного кодексу України [6].

Такої ж думки стосовно належності вказаних повноважень до фактичного здійснення органами місцевого самоврядування адміністративних процедур притримуються й експерти Проекту USAID «ГОВЕРЛА», говорячи, що коли органи місцевого самоврядування/їхні посадові особи вирішують конкретні справи щодо конкретних громадян або суб'єктів господарювання у різних сферах відносин, вони виступають у ролі адміністративних органів, що приймають рішення, зокрема, стосовно виділення земельних ділянок, надання їх у користування тощо [7].

Крім того, у разі реалізації органом місцевого самоврядування повноважень, нормотворчої функції, що стосуються встановлення правил, положень для усіх фізичних та/чи юридичних осіб на території територіальної громади, ні сільська/селищна/міська рада, ні її виконавчий комітет (або інший виконавчий орган ради) не виступає в статусі адміністративного органу (зокрема, при затвердженні регламенту ради або виконавчого комітету, програм соціально-економічного розвитку, місцевого бюджету, правил благоустрою тощо) [7].

Виходячи із запропонованого автором визначення, пропонується виділити такі кваліфікаційні ознаки дискреційних повноважень органів місцевого самоврядування у вузькому значенні:

1. Повноваження надані органом місцевого самоврядування законом або іншим нормативно-правовим актом;
2. Метою реалізації повноважень є регулювання конкретних земельних правовідносин між персоналізованими суб'єктами, регулювання яких віднесено до компетенції органу місцевого самоврядування;
3. Кінцевим результатом реалізації повноважень є видання адміністративного акту – рішення або вчинення юридично значущої дії індивідуального характеру, прийняте (вчинена) адміністративним органом для вирішення конкретної справи та спрямоване (спрямована) на набуття, зміну, припинення чи реалізацію прав та/або обов'язків окремої особи (осіб) [1];
4. Обрання способу реалізації повноважень органу місцевого самоврядування залежить від вимог закону та мети, з якою таке повноваження надано.

Наприклад, якщо йдеться про прийняття рішення про надання громадянину у власність земельної ділянки в порядку безоплатної приватизації, закон вказує на передумови звернення особи, передбачає форму та строк прийняття рішення, варіанти правомочностей, що можуть бути застосовані та підстави для обрання одного із запропонованих варіантів дій й можливі наслідки, тощо. Будемо вважати, що прогалина із впровадження цього сегменту повноважень законодавчо усунута через існування ЗАП. Питання, що будуть потребувати додаткового вирішення стануть відомі після фактичної реалізації положень цього законодавчого акта.

Однак, повернемося до тієї сфери, що потребує додаткової доктринальної уваги, та, відповідно й пильної уваги законодавця. Йдеться про дискреційні повноваження органу місцевого самоврядування в сфері земельних відносин в широкому розумінні (авт.).

Для вирішення цього питання пропонується звернутись до самої суті місцевого самоврядування, зокрема, до того визначення, що пропонує нам Основний Закон.

По-перше, зі змісту статей 5 та 7 КУ впливає часткове ототожнення поняття народовладдя із поняттям місцевого самоврядування як здатністю народу здійснювати владу як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування. Прямо визначається обов'язок держави гарантувати місцеве самоврядування [5]. За статтею 140 КУ місцеве самоврядування описується як право територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах КУ і законів України [5].

Ратифікована Законом України Європейська хартія місцевого самоврядування (далі – Хартія) (яка є частиною національного законодавства України – авт.) визначає, що: органи місцевого самоврядування є однією з головних підвалин будь-якого демократичного режиму; право громадян на участь в управлінні публічними справами найбільш безпосередньо може здійснюватися саме на місцевому рівні; існування органів місцевого самоврядування, наділених реальними повноваженнями, може забезпечити ефективно і близьке до громадянина управління (текст Преамбули) [8].

Відповідно до статті 4 Хартії компетенція органів місцевого самоврядування включає в себе повне право вільно вирішувати будь-яке питання, яке не вилучене зі сфери їхньої компетенції й вирішення якого не доручене жодному іншому органу в межах закону [8]. На думку автора, це твердження є ключовим для формування сучасної доктрини як компетенції органів місцевого самоврядування в цілому, так і для визначення, меж та принципів застосування дискреційних повноважень в широкому сенсі.

Тобто, за ідеальних умов, адміністративна дискреція має дорівнювати праву повно і вільно вирішувати будь-яке питання, не вилучене зі сфери компетенції органу місцевого самоврядування й вирішення якого не доручене жодному іншому органу в межах закону.

Зрозумілим є, що будь-яка публічна влада не може бути абсолютною, а тому і розсуд повинен мати розумні межі й механізми стримувань і противаг, однак вивчаючи далі положення статті 4 Хартії не можна позбавити уваги такі аспекти:

1. Повноваження, якими наділяються органи місцевого самоврядування, як правило, мають бути повними і виключними. Вони не можуть скасовуватися чи обмежуватися іншим, центральним або регіональним органом, якщо це не передбачене законом [8];

2. Якщо повноваження делегуються органам місцевого самоврядування центральним чи регіональним органом, органи місцевого самоврядування у міру можливості мають право пристосовувати свою діяльність до місцевих умов [8];

3. У процесі планування і прийняття рішень щодо всіх питань, які безпосередньо стосуються органів місцевого самоврядування, з останніми мають проводитися консультації, у міру можливості своєчасно і належним чином [8].

Пропонуємо детально сконцентруватись на першому елементі із числа трьох зазначених.

Окремі вчені акцентують увагу на важливості «виключності» права населення на надання повноважень органам місцевого самоврядування [9, с. 13]. І з цим варто погодитись, оскільки при вирішенні питань місцевого значення фактично йдеться про ототожнення волевиявлення жителів територіальної громади із прийняттям рішення органами місцевого самоврядування.

Мається на увазі те, що органи місцевого самоврядування, наділені повноваженнями щодо вирішення суспільно-важливих питань, як правило, по-перше, обираються безпосередньо населенням та із числа населення відповідної територіальної громади; по-друге, законодавство передбачає механізм впливу жителів на своїх обранців (наприклад, механізм відкликання депутата місцевої ради); по-третє, такі виборні посадові особи органів місцевого самоврядування мають можливість участі у всіх сферах суспільного життя і тим самим наочно бачать проблеми громади, тісно контактують із жителями, є носіями громадської та суспільної думки.

Для повного дослідження питання вказаної групи правомочностей пропонується звернутись до статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [10]. Говорячи про особливості актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування Закон застосовує таке поняття як акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування нормативно-правового характеру (частина 5 вказаної статті).

Офіційне тлумачення з цього приводу надав Конституційний суд України у справі за конституційним поданням Харківської міської ради щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 19, статті 144 КУ, статті 25, частини чотирнадцятої статті 46, частин першої, десятої статті

59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (справа про скасування актів органів місцевого самоврядування) (рішення від 16 квітня 2009 року № 7-рп/2009). До нормативних належать акти, які встановлюють, змінюють чи припиняють норми права, мають локальний характер, розраховані на широке коло осіб та застосовуються неодноразово, а ненормативні акти передбачають конкретні приписи, звернені до окремого суб'єкта чи юридичної особи, застосовуються одноразово і після реалізації вичерпують свою дію [11].

На думку автора, така ж диференціація допустима щодо прийняття рішень із вирішення земельних питань. Для визначення дискреційних повноважень цієї групи пропонуємо звернути увагу на такі законодавчі передумови.

По-перше, йдеться про положення статей 142–144 КУ [5], що регламентують питання матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування, управління комунальної власністю, соціально-економічного та культурного розвитку, бюджету, тощо, й, відповідно, передбачають право органів місцевого самоврядування в межах таких повноважень, приймати рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території. Ці рішення з мотивів їх невідповідності КУ чи законам України можуть зупинятися з одночасним зверненням до суду.

Аналізуючи повний спектр повноважень, якими законодавчо наділені органи місцевого самоврядування можна дійти висновку, що більшість із них для реалізації, як правило, вимагають або ж прийняття локального акту нормативного характеру або ж здійснюються вільно – повністю на власний розсуд органу місцевого самоврядування, звісно ж у межах чинного законодавства.

Автором пропонується називати дискреційні повноваження публічної адміністрації в широкому розумінні – повноваження, надані органу публічної влади законом або іншим нормативно-правовим актом, реалізацію яких вказаний орган має право здійснювати вільно, на власний розсуд, у тому числі шляхом видання актів нормативного характеру відповідно до вимог закону та мети, з якою таке повноваження надано.

Дискреційні ж повноваження органу місцевого самоврядування в сфері земельних відносин у широкому розумінні, на думку автора - це повноваження, надані органу місцевого самоврядування законом або іншим нормативно-правовим актом, направлені на право вказаного органу вільно, на власний розсуд, у тому числі шляхом видання актів нормативного характеру здійснити правове регулювання земельних відносин відповідно до вимог закону та мети, визначеної спеціальним законодавством та цілей, визначених локальними нормативно-правовими актами місцевого самоврядування.

Висновки. Підсумовуючи вказані відомості, можна зробити висновок про те, що дослідження досягнуло своєї мети в частині представлення аналізу наукових поглядів та стану нормативного регулювання дискреційних повноважень органів місцевого самоврядування в сфері земельних відносин, а також надання пропозицій поліпшення механізму законодавчого їх закріплення та доктринального розуміння, а саме викладено доцільність диференціації таких двох груп дискреційних повноважень органів місцевого самоврядування в сфері земельних відносин:

Дискреційні повноваження органів місцевого самоврядування в сфері земельних відносин у вузькому розумінні - це повноваження, надані органу місцевого самоврядування законом або іншим нормативно-правовим актом щодо видання адміністративних актів в сфері земельних правовідносин, що здійснюються шляхом обрання одного із можливих варіантів рішення відповідно до вимог закону та мети, з якою таке повноваження надано.

Дискреційні повноваження у широкому розумінні - це повноваження, надані органу місцевого самоврядування законом або іншим нормативно-правовим актом, направлені на право вказаного органу вільно, на власний розсуд, у тому числі шляхом видання актів нормативного характеру здійснити правове регулювання земельних відносин відповідно до вимог закону та мети, визначеної спеціальним законодавством та цілей, визначених локальними нормативно-правовими актами місцевого самоврядування.

Виходячи із запропонованого автором визначення, пропонується виділити такі кваліфікаційні ознаки дискреційних повноважень органів місцевого самоврядування у широкому значенні:

1. Повноваження надані органом місцевого самоврядування законом або іншим нормативно-правовим актом, у тому числі й локальним нормативно-правовим актом;
2. Метою реалізації повноважень є визначення порядку нормативного регулювання земельних правовідносин для невизначеного кола осіб, реалізація регулювання яких віднесено до компетенції органу місцевого самоврядування. Таке регулювання визначається або шляхом видання локального акту нормативного характеру або ж шляхом регулювання правовідносин на власний розсуд у межах, визначених законодавством.

3. Кінцевим результатом реалізації повноважень є або ж фактична реалізація повноважень, що додатково буде супроводжуватись суто розпорядчими актами службового характеру для підтвердження їх фактичного виконання, або ж видання локального акту нормативного характеру, покликаного на нормативне регулювання правил поведінки в сфері земельних відносин відповідно до компетенції органів місцевого самоврядування;

4. Обрання способу реалізації повноважень органу місцевого самоврядування залежить від вимог закону та мети, з якою таке повноваження надано.

Автор переконаний, що законодавчого регулювання потребує, по-перше, нормативне закріплення дискреційних повноважень органів місцевого самоврядування в його широкому розумінні; по-друге, існує потреба у внесенні змін до профільного спеціального Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо визначення універсальної моделі (алгоритму) дій органів місцевого самоврядування при прийнятті рішень дискреційного характеру в широкому розумінні, додержання елементів якої було би додатковою гарантією для органу у разі виникнення спірних питань, до ЗК в частині закріплення відсилочної норми до положень профільного Закону та складання правил складання актів нормативного характеру, обов'язкових для всіх суб'єктів владних повноважень (у тому числі й для органів місцевого самоврядування).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.03.2022 р. № 2073-IX. *Голос України*, 2022, № 123. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Рсд. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). К.: Видавництво «Юридична думка», 2004. 584 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Averianov_Vadym/Administratyvne_pravo_Ukrainy_Tom_1_Zahalna_chastyna.doc.
3. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адміністративну процедуру» / авт. колектив: Андрійко О.Ф., Бевзенко В.М. та ін.; за заг. ред. Тимощука В.П. Київ, 2023. 545 с. URL: https://adminprocedure.org.ua/assets/docs/lap_commentary_web.pdf.
4. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/15923/%D0%A5%D0%B0%D0%BC%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B0%20%D0%9E.%D0%9F.%D0%90%D0%B4%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8..pdf?sequence=4&isAllowed=y>.
5. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
6. Земельний кодекс України: Закон України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2002, № 3-4, ст. 27. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.
7. Адміністративна процедура як спосіб забезпечення органами місцевого самоврядування прав та інтересів осіб. *Децентралізація*. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/16950>.
8. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 р. (редакція від 16 листопада 2009 р.). *Офіційний вісник України*. 2015. № 39.
9. Лавриненко Г.А., Палінчак М.М. Універсальні аспекти децентралізації державної влади. *Регіональні студії*, 2022, № 31. URL: <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/31/2.pdf>.
10. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1997, № 24, ст. 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
11. Рішення Конституційного суду України у справі за конституційним поданням Харківської міської ради щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 19, статті 144 Конституції України, статті 25, частини чотирнадцятої статті 46, частин першої, десятої статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (справа про скасування актів органів місцевого самоврядування) від 16 квітня 2009 року № 7-рп/2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-09#Text>.